

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Exertationes philosophicae, ad varia phil. partium capita accomodatae -
Ettenheim-Münste 105

Cartier, Gallus

[S.l.], [18. Jahrh.]

Exercitatio IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-110983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110983)

dem utitur principiis, quibus Geometria Speculativa. Quan-
do autem obicitur, modum procedendi Logica esse Speculativum,
et actiones mentis non esse practicas, distinguendum est; Actio-
nes, ut aliiuntur ab intellectu, et tendunt ad veritatis cognitio-
nem, non sunt practicae, concl. Ut certis praecipis et regulis for-
mantur, non sunt practicae, neg. p.

Exercitatio quarta.

Ad S. 4. Proem. Log. n. 31. et seq.

An Logica Docens et Utens sint unus et idem
realiter Habitus.

Prima Aaaa

429

Conclusio. Logica Docens et Utens sunt unus et idem reali- 34.
ter Habitus.

Prob. Idae facultates sunt unus et idem realiter habitus,
quarum unum idemque est Objectum formale; habitus enim
specificantur a suis Objectis formalibus. Atqui Logica Docen-
tis et Utentis unum et idem est Objectum formale, directio hic
licet mentis operationum ad verum per regulas et praecipita.
Ergo Logica Docens et Utens sunt unus et idem realiter habitus,
licet diversa exerceant munia.

Solvuntur Objectiones.

Ob. 1° Logica Utens proprie non est Logica, sed qualibet 35.
alia Disciplina, qua praecipis Logica utitur, v. g. Physica,
Metaphysica, p. Ergo realiter a Logica Docente distinguitur.

Resp. Dist. ant. Si Logica Utens latiori significatione usurpe-
tur pro aliis Disciplinis, qua ipsius praecipis utuntur, tum non
proprie ipsa Logica, de qua hic nobis est sermo, concl. Nam Logi-
ca sic sumpta complectitur omnes Disciplinas, qua penes diversa
Objecta seu variam materiam uniuersique illarum Subjectam
inter se se differunt, qua ratione multatenus tamen Logica Utens,
sed Disciplina Logica utentes dici dumtaxat possunt. Si Logica
Utens auipiat pro ea facultate, qua Docentis regulas ad
unum applicat, neg. ant. et cons. In eo, quod aliae Scientiae
Logica utantur, dici Logica Utens proprie non possunt; quia
artificialis dispositio materiae, quam aliis Scientiis Logica sub-
ministrat, semper ad Logicam et non ad aliam Scientiam
pertinet.

Ob. 2° Logica dividitur a nobis in Docentem et Utentem. 36.
Ergo in habitus realiter distinctos. Prob. cons. Omnis divisio
debet fieri in membra opposita: atqui membra opposita rea-
liter inter se distinguuntur. Ergo p.

Resp. Dist. ant. Logica dividitur a nobis in Docentem et
Utentem divisione late sumta et secundum nostrum concipi-
endi modum dumtaxat, concl. Dividitur divisione proprie dic-
ta, neg. ant. et cons. ad eus prob. Dist. ant. Omnis divisio de-
bet fieri in membra vel realiter vel formaliter seu virtua-
liter dumtaxat opposita, concl. in membra semper realiter
opposita, neg. maj. min. et cons. Igitur Logica dividitur in
Docentem et Utentem non quasi essent habitus realiter distinc-
ti, sed praecipis, quia idem habitus diversa munia obit, et conse-
quenter non secundum essentias sed secundum munera fit divisio.

Inst. 1° In omni facultate que in Utentem et Doctorem, seu praxim et theoriam dividitur, divisio fit in habitus realiter distinctos. Ergo etiam de Logica Utente et Doctore idem dicendum.

Resp. Dist. ant. In omni facultate, ubi respectu praxis nova difficultas est superanda, vel ubi praxis et theoria ad diversas facultates pertinent, ut fit v.g. in Geometria, concl. Sicut neg. ant. In Logica autem idem intellectus eadem facilitate regulas tradit ac eas applicat.

Inst. 2° Experientia constat aliquibus loqui notasse Logica regulas et precepta, cum nihilominus gravem patiantur in earum applicatione difficultatem, immo loquens eis male utantur. Ergo Logica non eadem facilitate regulas applicat, qua eas tradit.

Resp. Dist. ant. Tales gravem patiantur difficultatem p. qua procedunt ex defectu materiae, in qua sufficienter versati non sunt, concl. Ex carentia Logica Utentis, neg. ant. Igitur loquens licet collat perfectas regulas Logicae, tamen maximam difficultatem sentiet in discurrendo v.g. de rebus physicis, immo loquens hallucinabitur, non quidem ex defectu habitus applicandi regulas Logicae, sed quia materiam nondum intelligit, qua proinde difficultas non a Logica sed a Physica est superanda.

Inst. 3° Qui novit regulas Grammaticae ac praxim habet materiam, tamen adhuc difficultatem patitur in congrue loquendo. Ergo a pari p.

Resp. Dist. ant. Qui novit p. memoriter solum adhuc difficultatem patitur p. concl. Qui novit scientificè, et earum vim penetrat, neg. ant. et cons.

37. Ob. 3° Ubi actus sunt diversi, ibi etiam habitus sunt distincti. Atque actus Logicae Doctorem sunt diversi ab actibus Logicae Utentis, Ergo etiam habitus.

Resp. Dist. maj. ubi p. nisi actus sint sibi invicem subordinati tanquam primarius et secundarius, et nisi procedant secundum eadem principia et regulas, et denique nisi sub eadem ratione formali respiciantur, concl. Sicut neg. maj. Actus Logicae Doctorem et Utentis sunt sibi invicem subordinati tanquam primarius et secundarius, ita, ut actus primarius sit traditio regularum, et secundarius earundem applicatio; procedunt secundum eadem principia et regulas, utraque enim iisdem regulis mentis cogitationes ad verum dirigit; denique respiciuntur sub eadem ratione formali objecti, in quod tendunt, directionis scilicet mentis cogitationum seu operationum p. Ergo actus Logicae Doctorem et Utentis sunt ab eodem habitu, sicut actus intellectus et voluntatis ab eadem anima, et sicut amor Dei et proximi ab eadem charitate procedunt.

Inst. 1° habitus perficiuntur a suis actibus frequentatis. Atque habitus Logicae Utentis non perficitur per actus Logicae Doctorem, Ergo signum est, quod ad alium habitum pertineat.

Resp. neg. min. Nam cum utriusque Logica sit eadem entitas, quis major habetur facilitas tradendi regulas, eo major etiam erit facilitas eas in usum deducendi, et proinde habitus Logicae Utentis perficitur per actus Logicae Doctorem.

Inst. 2° habitus Logicae Doctorem non perficitur per actus Logicae Utentis. Ergo neque habitus Logicae Utentis perficitur per

34/35/36/37

peractus Logica Docentis.

Resp. neg. cons. et parit. Disparitas est, quia non quilibet actus generat habitum, sed actus primarii tantum, quales sunt actus Logica Docentis, non Utentis: Deinde actus Logica Utentis supponunt jam comparatam Logicam Docentem, cui subordinantur, adeoque ad eius habitum perficiendum non possunt inseruire.

Ob. 4° Logica Docens et Utens possunt ab invicem separari. br. 38.
ergo non sunt unus et idem habitus. Prob. ant. Multi viri docti dimittunt egregie et artificialiter, nec tamen amplius sciunt regulas Logica. Ergo Logica Docens et Utens separari possunt.

Resp. neg. ant. Ad eius prob. Dist. ant. Multi viri docti p. nec tamen sciunt regulas Logica in actu exercito, neg. ant. et cons. huiusmodi viri docti regulorum Logica actu et reflexa fortiter non recordantur, eas tamen adhuc habitualiter vel exercite in mente retinent et usurpant.

Ob. 5° Logica Docens rationem habet Scientia, Utens vero 39.
rationem Artis tantum. Atque Scientia et Ars sunt duo habitus distincti. Ergo etiam Logica Docens et Utens.

Resp. Dist. Secundum membrum maj. Logica Utens habet rationem Artis reduplicative sumpta, seu quatenus utitur regulis, con. Specificative sumpta, id est, qua utitur regulis, neg. maj. p. Nam cum sic sit Logica Docenti identificata, etiam nomen Scientia habet. Sensus ergo iste est, Logica quatenus docet est Scientia, et quatenus regulas applicat est Ars, qua utique unice demumque habitui convenire possunt secundum diversa munia qua exercet; sicut eadem anima seu mens est libera quatenus vult, et non libera quatenus intelligit, licet voluntas et intellectus non distinguantur sive ab ea sive inter se.

Iust. Ars et Scientia essentialiter inter se differunt.

Ergo uni et eidem habitui non possunt convenire.

Resp. Dist. cons. Uni et eidem habitui non possunt convenire sub eodem respectu et numero, con. sub diverso, neg. cons. Responsio patet ex dictis; Logica quippe duplici numero fungitur, regulas scilicet tradit, ac eas applicat; quatenus eas tradit, rationem habet Scientia, quatenus eis utitur, nomen Artis participat.

Ob. 6° Logica Docens et Utens habet diversas definitiones, ut 40.
patet ex supra dictis, ergo sunt diversi habitus.

Resp. Dist. ant. Logica Docens et Utens habent diversas definitiones partiales et inadaequatas, con. Totales et adaequatas neg. ant. Sorsum enim fit, ut una eademque entitas habens duplex nomen duplici inadaequata definitione exponatur, quarum qualibet explicat unum nomen: Logica igitur est unus ac idem habitus, licet duo diversa exercet munera, propter quae ab intellectu aliter et aliter, modo secundum hoc, mo-

do secundum illud minus potest concipi ac defini.

41. Ob. 8°. In omni arte aliud est rectè præcipere, aliud exequi. Atqui Logica Docens præcipit tantum et dirigit; Utens verò exequitur. Ergo Logica Docens et Utens sunt Habitus distincti.

Resp. Dist. maj. In omni arte p. cum præcipere et exequi pertinent ad diversas facultates, concl. cum unus et eundem sunt facultatis, neg. maj. Hic Logica Docens et Utens supponuntur esse eundem facultatis, p.

Exercitatio quinta.
ad cap. 3. prima partis logicae n. 53. et seq.

Quotuplex sit Idea universalis.

42. Conclusio. Idea universalis est quintuplicis generis.

Prob. Idea universalis est ea, quæ quavis in se singularis sit, multa tamen simul et semel nobis exhibet singularia quibus convenit. Atqui talis Idea est quintuplicis generis. Ergo p. Prob. min. Totuplicis Idea est generis, quotuplicis generis sunt modi quibus ipsa nobis multa exhibere et exhibere eisque convenire potest. Atqui modi illi quintuplicis generis esse dignoscuntur, quibus ea omnia nobis exhibere eisque convenire potest. Ergo p. Prob. min. Quicquid concipitur exhibere multa usque convenire valea exhibet usque convenit essentialiter vel accidentaliter: si essentialiter, vel tanquam pars essentialis communior, et est genus, vel tanquam tota essentialis communis, et est Species; vel tanquam pars essentialis specialior et strictior seu attributum essentialis primarium, et est Differentia; vel tanquam attributum essentialis secundarium dumtaxat, et est Proprium; si accidentaliter, et ita, ut adesse vel abesse possit sine Subiecti, cuius attributum est, et cui inhaeret, corruptione seu destructione, tunc dicitur Accidens seu Modus. Ergo p.

Solvuntur Objectiones.

43. Ob. 1°. Accidens seu Modus revocatur ad Genus et Speciem. Ergo non sunt quinque attributa universalis, sed tantum quatuor. Prob. ant. Quod attribuitur seu prædicatur ut Genus et Species, illud revocatur ad Genus et Speciem. Atqui Accidens attribuitur seu prædicatur ut Genus et Species. Ergo p. Prob. min. Color v.g. est Accidens. Atqui Color prædicatur de albedine et nigredine ut Genus et Species. Ergo p.

Resp. neg. ant. ad ejus prob. Dist. min. Atqui Accidens prædicatur ut Genus et Species de suis propriis inferioribus, ut Color de albedine et nigredine. concl. de suis Subjectis, ut Color de pariete colorato, neg. min. et cons. nam de illis prædicatur contingenter dumtaxat.

Iust. 1°. Atqui Subjecta Accidentis sunt ipsius inferiora, nam Accidens de illis prædicatur tanquam Superior. Ergo Accidens est Genus et Species respectu Subjectorum suorum.

Resp. Dist. ant. Subjecta Accidentis sunt ejus inferiora improprie dicta, concl. proprie dicta, neg. ant. Nam inferiora Accidentis proprie dicta sunt ea, de quibus Accidens v.g. Color prædicatur in recto, seu nominativo casu: at de Subjectis non prædicatur in recto, p.

Iust. 2°. Atqui Accidens est Genus vel Species respectu inferiorum, quæ sunt Subjecta sua. Prob. Dist. ant. Accidens est Genus vel